

تبیین رابطه بین مدیریت زمان و اثربخشی مدیران
در مدارس راهنمایی پسرانه منطقه بوستان و
گلستان

The Relationship between Time
Management and the Effectiveness of
the Secondary School Managers in
Bustan and Golestan

Alireza Araghi¹
Kianoush Zaharakar²
Mohammad Akbari³

دکتر علیرضا عراقیه^۱
دکتر کیانوش زهراکار^۲
محمد اکبری^۳

تاریخ دریافت: ۹۰/۷/۲۵ تاریخ پذیرش: ۹۰/۱۱/۲۵

چکیده:

Abstract:

The goal of this study is to determine the relationship between time management skills and effectiveness of elementary schools' management in Bustan and Golestan area. The population consisted of all teachers at boy's elementary schools in Bustan and Golestan who were working there in the school year 1389-90 (640 teachers). The sample was formed by 128 teachers who were chosen with multi-stage cluster sampling method. A time management questionnaire with 30 items and also a 35-item questionnaire for effectiveness were administered. To analyze data, descriptive statistics and coefficient of regression were calculated. Results showed that there is a positive meaningful relationship between time management skills and their efficiency. Following results were concluded: there is positive and meaningful relationship between time management and manager's effectiveness ($\alpha=0.01$); There is positive and meaningful relationship between time management and technical skills in manager's effectiveness with $\alpha=0.01$ level; In other words, we are able to estimate manager's effectiveness and their technical skills by time management; There is a meaningful and positive relationship between time management and manager's effectiveness with human skills at $\alpha=0.01$; in other words, we are able to estimate human skills in manager's effectiveness by time management variable; There is meaningful and positive relationship between time management and perception skills in manager's effectiveness at $\alpha=0.01$; in other words, we can estimate perception skills in manager's effectiveness by time management. Results of one variable regression analyze showed that time management skills are able to estimate the quality of small scales (skills) in manager's effectiveness.

پژوهش حاضر با هدف تبیین رابطه بین مدیریت زمان و اثربخشی مدیران مدارس راهنمایی منطقه بوستان و گلستان انجام شده است. جامعه آماری ۶۴۰ نفر از معلمان مدارس راهنمایی و تعداد افراد نمونه ۱۲۸ نفر که به شیوه نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شده و در تکمیل دو نوع پرسش نامه مدیریت زمان و اثربخشی مشارکت داشته اند. جهت بررسی فرضیه های تحقیق از آمار توصیفی و همچنین آزمون های رگرسیون تک متغیری و ضریب رگرسیون استفاده شد. نتایج این مطالعه نشان داد که ارتباط معناداری بین مدیریت زمان و مهارت انسانی وجود دارد و بنابراین مدیریت زمان می تواند زمینه ارتقاء مهارت انسانی را در مدیران فراهم نماید. همچنین ارتباط معناداری بین مدیریت زمان و مهارت های ادراکی مشاهده گردید که در تبیین آن می توان گفت مهارت مدیریت زمان می تواند مدیر را قادر سازد که مسایل و مشکلات را به موقع تشخیص داده و به طریقی تصمیم گیری کند که موجبات اثربخشی سازمان را فراهم نماید. بین مهارت مدیریت زمان و مهارت فنی نیز رابطه معناداری مشاهده شد که در تبیین آن می توان گفت مهارت مدیریت زمان در اثربخشی وظایفی نظیر برنامه ریزی آموزشی، راهنمایی آموزشی و فنون اداری و مالی مدیران مؤثر می باشد.

نتیجه نهایی این تحقیق بیانگر آن است که مهارت مدیریت زمان قدرت پیش بینی خرده مقیاس های اثربخشی مدیران را دارد.

کلیدواژه ها: مدیریت زمان، اثربخشی، مدارس راهنمایی، منطقه بوستان، منطقه گلستان.

Keywords: time management, effectiveness, technical skills, human skills, perception skills

- ۱-دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اسلامشهر، گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، اسلامشهر، ایران. araghi@iiu.ac.ir
- ۲-دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اسلامشهر، گروه مشاوره و راهنمایی، اسلامشهر، ایران. Zaharakar.k@iiu.ac.ir
- ۳- کارشناس ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر، M2465077@yahoo.com.ایران

¹ Assistant Professor, Islamic Azad University, Islamshahr Branch (E-mail: araghi@iiu.ac.ir)

² Assistant Professor, Islamic Azad University, Islamshahr Branch (E-mail: Zaharakar.k@iiu.ac.ir)

³ MA Graduate, Islamic Azad University, Islamshahr Branch (E-mail: M2465077@yahoo.com)

مقدمه

مدیریت زمان یکی از مباحثی است که نقش و کارایی آن در هر عصری خصوصاً عصر کنونی که عصر انفجار اطلاعات است و علم و دانش به روز و کارآمد است، نقش خود را به خوبی ایفا می کند. زمان تنها چیزی است که اگر آن را از دست دادیم غیر قابل برگشت است، و به راستی می توان گفت انسان به خیلی از مطالب دست می یابد مگر زمان از دست داده، همیشه باید یک مطلب را مد نظر قرار داد و آن مطلب این است که اگر زمان را درست استفاده کنیم به هر کار غیر ممکن غلبه خواهیم کرد شاید بتوان گفت اصل خواستن توانستن است تکیه بر تسلط بر زمان دارد. پس با مدیریت بر زمان چه در رابطه با مسائل فردی که در رابطه با مسائل شخصی و خانوادگی است و چه در رابطه با مهارت های سازمانی مدیریت زمان می تواند به خوبی ایفای نقش کند. مدیریت زمان یکی از مباحث روز در مدیریت است. زمان عنصری است گرانبها که تلف شدن آن ضایعات جبران ناپذیری برای یک فرد و یک سازمان و به طور کلی جامعه به بار می آورد. (افجه، ۱۳۷۶، ص ۳۲). اگر به دقت به سازمان ها بنگریم خواهیم دید که تمایز اساسی بین مدیران سازمان ها، در سبک مدیریت آنان بوده که امروزه به عنوان یکی از مباحث مهم ذهن همه را به خود جلب نموده است، به گونه ای که هر مدیری به آن می اندیشد که از چه تکنیک هایی استفاده کتا بتواند از حداقل امکانات و نیروی انسانی حداکثر استفاده را بنماید. با این نگرش یکی از مهارت های لازم جهت بالا بردن اثربخشی اعمال مدیریت زمان است (آتش پور، ۱۳۷۶، ۱۳). ضمن استفاده بهینه از وقت، اولین توصیه برای مدیریت زمان استفاده از قانون ۲۰-۸۰ یا ۹۰-۱۰ پارتو است. پارتو^۱ براساس مطالعات خود در خصوص مدیران گفته است: ۱۰ درصد تصمیمات مدیران بیشترین نتایج و ۹۰ درصد فعالیت های آنها کمترین نتیجه را دارد و آن درصد هم مربوط به زمانی است که مدیر در بهترین حالات ذهنی قرار دارد. یعنی بین ذهن و جسم او یک ارتباط "خودتنظیمی" وجود دارد. اگر وضعیت جسمانی مناسب نباشد، رخدادهای محیطی به شکل منفی به ذهن ما منعکس می شوند.

پس لازمه قرار گرفتن در بهترین حالات ذهنی، داشتن وضعیت مناسب جسمی است. افراد براساس محیطی که در آن رشد کرده اند در ساعاتی از شبانه روز دارای بیشترین راندمان کاری هستند.

ما باید این ساعات را مشخص کرده و در مرحله بعد فعالیت ها را براساس اهمیت و فوریت آنها دسته بندی کنیم و کارهای مهم را برای زمان هایی با بیشترین بهره وری قرار دهیم. در نهایت سعی کنیم گسیختگی ذهنی خود را به حداقل برسانیم و نسبت به اتلاف وقت خود آگاهی داشته باشیم (رضاییان، ۱۳۶۹، ص ۲۹). درباره اهمیت مدیریت زمان جمله زیبایی وجود دارد و می گوید: اگر نتوانی وقت خود را خوب تنظیم کنی از عهده انجام هیچ کاری بر نخواهی آمد. در واقع می توان گفت که تمام فعالیت هایی که به طور روزمره در موقعیت های مختلف انجام می دهیم تحت تأثیر عامل زمان می باشد. انسان باید در دور گذر زمان، چگونگی استفاده و هدر دادن آن حساس و نگران باشد، زیرا زمان منبع بی بدیلی است که اگر هدر برود، جایگزینی نخواهد داشت. ایجاد یک سیستم مدیریت زمان کارآمد، فواید زیادی دارد که بعضی از آن عبارتند از: کنترل بیشتر، سودمندی بهتر، وقت آزاد بیشتر، توجه به پیشرفت بهتر، تنش کمتر و در نهایت اثربخشی بیشتر در امور. در اینجا سؤالی که به ذهن متبادر می شود، این است که آیا زمان قابل مدیریت کردن است. در پاسخ باید گفت: اگرچه بحث زمان در مدیریت زمان به دفعات مطرح می شود، با وجود این زمان تنها یک عامل ثانویه در مدیریت زمان به شمار می آید، زیرا که عامل اساسی در مدیریت زمان واقعی باید اولویت های شخصی ما باشد. انسان برای نیل به اهداف شخصی و حرفه ای خود و برای استفاده مطلوب از زمان باید برنامه ریزی راهبردی و بلند مدت داشته باشد. پدیده دیگری که در بحث مدیریت زمان مطرح است و مانع مدیریت صحیح می شود دفع الوقت کردن و شایع ترین حالت آن تعلل در انجام کار است، علت این امر نیز تقلید از دیگران است. فعالیت هایی که انجام می دهیم مانند یک زنجیر به هم متصل اند و بر یکدیگر اثر می گذارند. اگر برنامه اول را نتوانیم انجام دهیم، برنامه های بعدی هم تحت تأثیر قرار می گیرند و مانند برنامه اول

با عناصر برجسته ای روبرو هستیم که در پیشبرد، کارآمدی و اثربخشی آن نقش ویژه ای را ایفا می کند. یکی از عناصری که در دهه اخیر بیشتر مورد توجه قرار گرفته است عنصر زمان است. تعلیم و تربیت در زمان صورت می گیرد و با زمان پیش می رود و ناگزیر از زمان تأثیر می پذیرد و در رابطه ای متقابل بر زمان تأثیر دارد (مهبودی، ۱۳۸۵، ص ۵). در ارتباط با موضوع تحقیق یعنی رابطه مدیریت زمان و اثربخشی مدیران پژوهش های اندکی صورت گرفته است اما پژوهش هایی در زمینه های مشابه در داخل و خارج از کشور صورت گرفته که می توان به این موارد اشاره کرد: سلیمانی تپه سری (۱۳۸۴) در تحقیقی به عنوان تبیین رابطه بین میزان استفاده بهینه مدیران از مدیریت زمان و اثربخشی آنان در مدارس راهنمایی و متوسطه پرداخته که به شیوه توصیفی انجام گرفته است. در این تحقیق ۴ عامل اصلی مربوط به مدیریت بهینه از زمان که شامل: برنامه ریزی در کار و وقت، تفویض اختیار و تقلیل حجم کار و حذف عوامل مزاحم و غنی سازی اطلاعات مدیریتی مورد مطالعه قرار گرفته و نتایج به دست آمده بیانگر آن است که: ۱- بین میزان استفاده بهینه مدیران از مدیریت زمان و اثربخشی آنان رابطه معناداری وجود دارد. ۲- بین میزان برنامه ریزی در کار و وقت مدیران در اثربخشی آنان رابطه معنادار وجود دارد. ۳- بین میزان تفویض اختیار و تقلیل حجم کار مدیران و اثربخشی آنان رابطه معنادار وجود دارد. ۴- بین میزان غنی سازی اطلاعات مدیریتی مدیران با اثربخشی آنان رابطه وجود دارد. بین پارامترهای میزان حذف عوامل مزاحم مدیران و ویژگی های جامعه شناختی مدیران با اثربخشی آنان رابطه معناداری وجود دارد. جیمز^۲ و لوبوس^۳ (۲۰۱۰) در تحقیقی به تبیین رابطه بین مهارت های مدیریت زمان و پیشرفت تحصیلی دانشجویان آفریقایی که در رشته مهندسی تحصیل می کنند پرداختند. آنان باتوجه به وجود ضعف تحصیلی دانشجویان آفریقایی که در اکثر دانشگاه های معتبر آمریکا و اروپا تحصیل می کنند سعی نمودند تا با تبیین مدیریت زمان در بین آنها باعث پیشرفت تحصیلی آنان شده و به دولت های محلی کمک کنند تا منابع محدود یارانه ای که به دانشجویان داده می

پیش می روند. دانسته ها نشان می دهد که زمان منبع منحصر به فردی است که همه ما دارای سهم منحصر به فردی از آن هستیم، زمان را نمی توان مانند سایر منابع ذخیره کرد، نمی توان آن را مانند دستگاه های الکترونیک خاموش و روشن کرد و نمی توان حتی آن را جایگزین کرد. بنابراین باید به سرعت توقف ناپذیر ۶۰ ثانیه در دقیقه زمان را مورد استفاده قرار دهیم. ضرب المثل معروفی از آبراهام لینکن است که می گوید: "وقت طلاست" ولی حقیقت این است که وقت گرانبها تر از طلاست. زیرا با صرف وقت می توان طلا به دست آورد ولی با طلا نمی توان وقت کسی را از آن خود نمود و بر عمر خود افزود. متأسفانه چون اکثر مردم از اهداف خلقت اطلاعی ندارند، نمی دانند که تنها سرمایه آنان عمر یا همان وقت آنان است. درک ارزش وقت مهم ترین گام در راه بهبود مدیریت وقت است. این قدم نخست است که اگر درست برداشته شود آگاهی برای رسیدن به مقصد را در طول مسیر به فرد می دهد. همه ما چه در منزل و چه در محیط کار نیاز داریم تا وقت خود را تنظیم کنیم. ترتیب انجام کارهای روزانه تأثیر چشمگیری بر کمیت و کیفیت آنچه که از زندگی به دست می آوریم دارد. اغلب مردم در تنظیم وقت خود موفق هستند و این موفقیت باعث می شود زمان کاری پرباری داشته باشند و از اوقات فراغت خود لذت بیشتری ببرند. هر سازمان اهداف از پیش تعیین شده ای دارد که تأخیر در تحقق آنها، زیان هایی در پی خواهد داشت. فرهنگ هر سازمان تأثیر بسیار زیادی بر چگونگی استفاده کارکنان از زمان دارد (اسلامی، ۱۳۷۳، ص ۴۱). مؤلفان و محققان مؤلفه های زیادی را در اثربخشی مدیران مدارس مورد تبیین قرار داده اند. اما یکی از مهارت های ارزشمندی که کمتر مورد تحقیق واقع شده است، و احساس می شود نقش مؤثر و تعیین کننده ای در اثربخشی سازمانی مدیران مدارس دارد، مهارت مدیریت زمان است. استفاده مؤثر از زمان مدیران مدارس را قادر خواهد نمود تا بتوانند از زمان حداکثر استفاده را ببرند، و در حداقل زمان حداکثر بهره را عاید سازمان نمایند. چیزی که ضرورت این تحقیق را بیشتر می نمایاند جایگاه زمان در تعلیم و تربیت است. در تعلیم و تربیت

- بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های فنی مدیران رابطه وجود دارد.
- بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های انسانی مدیران رابطه وجود دارد.
- بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های ادراکی مدیران رابطه وجود دارد.

روش

در این تحقیق از طرح تحقیق زمینه یابی (پیمایشی) استفاده شده است که در حیطه تحقیقات توصیفی جای می گیرد.

جامعه، نمونه و روش نمونه گیری

جامعه آماری تحقیق شامل معلمان مدارس راهنمایی پسرانه منطقه بوستان و گلستان که در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ به فعالیت اشتغال داشته اند و با توجه به ابلاغ صادر شده از اداره آموزش و پرورش تعداد آنها ۶۴۰ نفر بوده است. برای به دست آوردن حجم نمونه این تحقیق، پس از استخراج آمار دبیران مدارس پسرانه راهنمایی منطقه بوستان و گلستان از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای استفاده شده است. در مجموع ۱۲۸ نفر که ۲۰٪ کل جامعه آماری را شامل می شد، به عنوان نمونه انتخاب شدند.

ابزار پژوهش

در این رساله جهت گردآوری اطلاعات از دو نوع پرسش نامه استفاده شده است:

۱) پرسش نامه مدیریت زمان که دارای ۳۵ سؤال است که روایی و اعتبار آن توسط محقق به شکل ذیل مورد تبیین قرار گرفته است. ابتدا یک پرسش نامه ۵۰ گویه ای برای اندازه گیری میزان مدیریت زمان مدیران تهیه شده و در اختیار اساتید وقت قرار داده شده که پس از تغییرات جهت اجرای به صورت تصادفی روی ۲۰ نفر ارائه گردید و با تغییراتی از سوی اساتید مورد نظر تبدیل به پرسش نامه ۳۰ گویه ای گردید. محقق برای تعیین اعتبار ابزار مدیریت زمان از فرمول آلفای کرونباخ استفاده نموده و ضریب اعتبار ۰/۹۳ برای پرسش نامه مدیریت زمان به دست آمده است. ضریب اعتبار به دست

شود از بین نرود. هیچان^۴ و اکسیاولین^۵ (۲۰۰۹) در تحقیقی با عنوان تبیین ارتباط استفاده از مدیریت زمان و نتایج آن در یادگیری مؤثر بین دانش آموزان متوسطه و بالاتر در شهر شانگ یانگ^۶ در مرکز استان لیائوئیینگ کشور چین به نتایج زیر دست یافتند. تحقیقات در ۱۴ مدرسه و ۵ منطقه انجام گرفت. با انجام این تحقیق مشخص شد که استفاده از مدیریت زمان توسط دانش آموزان در خصوص مواردی چون زمان خواب، زمان بیداری، زمان حضور در مدرسه و زمان انجام تکلیف چه به صورت کیفی و چه به صورت کمی، رابطه مستقیمی با سطح یادگیری دانش آموزان وجود دارد. ناگل^۷، دیوید^۸ (۲۰۰۸) در تحقیقی به این نتیجه رسید که اگر به دانش آموزان فرصت بیشتری به همراه مهارت مدیریت زمان داده شود آنان می توانند مهارت های لازم را جهت فارغ التحصیلی کسب نمایند. این در حالی بود که درصد فارغ التحصیلی در زمان تحقیق ۶۵.۸٪ بود که درصد پایینی را نشان می داد. دورو^۹ (۲۰۰۷) در تحقیقی بیان می کند ضعف در مدیریت زمان، عدم توانایی بر تمرکز بر تکلیف، ترس، اضطراب و باورهای منفی از جمله عوامل مؤثر بر اهمال کاری می باشند. مورالز^{۱۰} (۲۰۰۷) طی یک پژوهش به این نتیجه رسیدند که افراد اهمال کار برای تکمیل تکلیف و جستجوی اطلاعات مورد نیاز زمان کمتری را برآورد کردند.

کلاسنس^{۱۱} و همکارانش (۲۰۰۷) در یک تبیین به این نتیجه رسیدند که تکنیک های آموزشی مدیریت زمان با عملکرد و رضایت شغلی در ارتباط است. هدف اصلی این تحقیق تعیین مهارت مدیریت زمان و اثربخشی مدیران در مدیران مدارس پسرانه راهنمایی منطقه بوستان و گلستان از توابع شهرستان های استان تهران بود. برای رسیدن به این هدف فرضیه هایی تدوین و مورد بررسی قرار گرفت.

فرضیه اصلی

بین مدیریت زمان و اثربخشی مدیران رابطه وجود دارد.
فرضیه ها

گردید. هدف از ارائه یک جای پرسش نامه جلوگیری از خستگی و بی انگیزه شدن معلمان مورد نظر بوده است. مقیاس اندازه گیری در این پرسش نامه ها دارای ۴ امتیاز می باشد که در صورت انتخاب گزینه اول ۴ امتیاز، گزینه دوم ۳ امتیاز، گزینه سوم ۲ امتیاز و گزینه چهارم ۱ امتیاز در نظر گرفته شده است.

برای به دست آوردن نمره مدیریت زمان و اثربخشی مجموع نمرات در هر پرسش نامه در نظر گرفته می شود.

یافته ها

با توجه به این که در تحقیقات توصیفی هیچ گونه متغیر مستقلی دست کاری نمی شود و فقط به تبیین ارتباط بین متغیرها پرداخته می شود، لذا در این تحقیق نیز هیچ گونه تغییری روی متغیر مستقل از طرف محقق اعمال نشده و تنها به ارتباط بین متغیرهای مدیریت زمان و اثربخشی در قالب مهارت های فنی، ادراکی و انسانی پرداخته شده است. در این تحقیق نوع روش تحقیق در ابتدا همبستگی است زیرا هدف تبیین رابطه بین متغیرهای مدیریت زمان و اثربخشی مدیران می باشد. در ادامه از رگرسیون به جهت نیاز به پیش بینی میزان اثر مدیریت زمان در مؤلفه های اثربخشی استفاده می نماییم.

آمده با تاکید بر ویژگی های روان سنجی مطلوب بوده و از سطح قابل قبولی برخوردار می باشد.

۲) پرسش نامه اثربخشی مدیران دارای ۳۰ سؤال است. روایی و اعتبار پرسش نامه اثربخشی مدیران مورد استفاده توسط محقق به شرح ذیل مورد تبیین قرار گرفته است در ابتدا یک پرسش نامه ۵۵ گویه ای جهت اندازه گیری اثر بخشی مدیران تهیه گردیده بود که پس از اجرای روی ۳۰ نفر و تبیین توسط اساتید و حذف برخی از سوالات و افزودن تعدادی از سوالات تبدیل به پرسش نامه ۳۵ گویه ای گردید. محقق برای تعیین اعتبار ابزار از فرمول آلفای کرونباخ استفاده نموده و ضریب اعتبار ۰/۹۱٪ برای پرسش نامه به دست آمده که ضریب اعتبار به دست آمده با تاکید بر ویژگی های روان سنجی مطلوب بوده و از سطح قابل قبولی برخوردار می باشد. همچنین محقق پرسش نامه فوق را برای ۵ نفر از متخصصین و صاحب نظران حوزه مدیریت آموزشی ارسال نمود که پس از جمع آوری نقطه نظرات آنان، اصلاحاتی در پرسش نامه ایجاد شد و سپس به اجرا درآمد.

ضمناً پرسش نامه های فوق به صورت یک پرسش نامه کلی که از سؤال ۱ الی ۳۵ مربوط به مدیریت زمان و از سؤال ۳۶ الی ۶۵ مربوط به اثربخشی مدیران بود تنظیم

جدول ۱- شاخص های آماری مرتبط با بررسی متغیرها در افراد مورد مطالعه

شاخص های توزیع	معرف شاخص های پراکندگی		معرف شاخص های گرایش مرکزی		شاخصهای آماری
	خطای معیار	ضریب کجی	ضریب کشیدگی	میانگین	
مدیریت زمان	۱/۱۶	-۰/۶۴	۰/۲۶	۹۸/۲۴	مدیریت زمان
اثربخشی مدیران	۱/۴۶	-۰/۵۶	-۰/۴۹	۱۲۱/۴۲	اثربخشی مدیران
مهارت های فنی	۰/۴۱	-۰/۶۸	-۰/۳۲	۳۱/۸۱	مهارت های فنی
مهارت های انسانی	۰/۶۵	-۰/۴۱	۰/۱۹	۴۵/۰۸	مهارت های انسانی
مهارت های ادراکی	۰/۵۸	-۰/۴۰	-۰/۵۲	۴۳/۷۱	مهارت های ادراکی

عنوان معرف شاخص گرایش مرکزی استفاده نمود و از مدل های آمار پارامتریک استفاده کرد.

اطلاعات جدول شماره ۱ نشان می دهد که میزان ضریب کجی و ضریب کشیدگی در کلیه متغیرها کمتر از رقم ۱ است، می توان مطرح نمود که توزیع فوق، مفروضه نرمال بودن را داراست و می توان از میانگین به

تحلیل استنباطی داده ها

زمان» از آزمون رگرسیون تک متغیری استفاده شد؛ نتایج حاصل از آزمون در جدول شماره ۲ قابل مشاهده است.

فرضیه اول: بین مدیریت زمان و اثربخشی مدیران رابطه وجود دارد. برای رد یا تأیید فرضیه صفر آماری در مورد پیش بینی «اثربخشی مدیران» از طریق «مدیریت

جدول ۲- نتیجه حاصل از اجرای آزمون رگرسیون تک متغیری جهت پیش بینی «اثربخشی مدیران» از طریق «مدیریت زمان»

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	میزان f	سطح معناداری
رگرسیون	۸۹۰۷/۵۷	۱	۸۹۰۷/۵۷	۱۵۴/۲۰	۰/۰۰۱
باقیمانده	۴۳۳۲/۲۴	۷۵	۵۷/۷۶		

زمان» وجود دارد. از این رو، جهت شناسایی و تبیین ضریب رگرسیون، ضروری است تا جدول ضریب رگرسیون عنوان شود.

اطلاعات جدول شماره ۲ نشان می دهد که با توجه به میزان به دست آمده، می توان مطرح نمود که ارتباط معناداری بین «مدیریت زمان» با «اثربخشی مدیران» در سطح $\alpha=0/01$ مشاهده می شود. به عبارتی دیگر توان پیش بینی «اثربخشی مدیران» از طریق «مدیریت

جدول ۲-۱- ضریب رگرسیون مرتبط با جدول شماره ۲

متغیر ملاک	متغیرهای پیش بینی کننده	میزان b	ضریب بتا	میزان t	سطح معناداری
اثربخشی مدیران	مدیریت زمان	۱/۰۶	۰/۸۲	۱۲/۴۱	۰/۰۰۱

«اثربخشی مدیران» نیز کاهش می یابد. با توجه به این نتایج بین مدیریت زمان و اثربخشی مدیران رابطه وجود دارد و فرضیه صفر رد می شود.

با توجه به ضریب رگرسیون تک متغیری با روش ورود همزمان و هم چنین ضریب رگرسیون به دست آمده، می توان مطرح نمود که ارتباط مثبت معناداری بین «مدیریت زمان» با «اثربخشی مدیران»، مشاهده می شود. بدین ترتیب که با افزایش «مدیریت زمان»، «اثربخشی مدیران» نیز افزایش می یابد و با کاهش آن،

فرضیه دوم: بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های فنی مدیران رابطه وجود دارد.

جدول ۳- رگرسیون تک متغیری جهت پیش بینی مهارت های «فنی» اثربخشی مدیران از طریق «مدیریت زمان»

متغیر ملاک	متغیرهای پیش بینی کننده	میزان b	ضریب بتا	میزان t	سطح معناداری
اثربخشی مدیران	مدیریت زمان	۱/۰۶	۰/۸۲	۱۲/۴۱	۰/۰۰۱

«فنی» اثربخشی مدیران در سطح $\alpha=0/01$ مشاهده می شود. به عبارتی دیگر توان پیش بینی مهارت های «فنی» اثربخشی مدیران از طریق «مدیریت زمان»

شواهد در اطلاعات جدول شماره ۳ نشان می دهد با توجه به ضریب دست آمده، می توان مطرح نمود که ارتباط معناداری بین «مدیریت زمان» با مهارت های

وجود دارد. از این رو، جهت شناسایی و تبیین ضریب رگرسیون، ضروری است تا جدول ضریب رگرسیون عنوان شود.

جدول ۳-۱- ضریب رگرسیون مرتبط با جدول شماره ۳

متغیر ملاک	متغیرهای پیش بینی کننده	میزان b	ضریب بتا	میزان t	سطح معناداری
مهارت های فنی	مدیریت زمان	۰/۲۹	۰/۷۸	۱۱/۵۴	۰/۰۰۱

با توجه به ضریب رگرسیون تک متغیری با روش ورود هم زمان و هم چنین ضریب رگرسیون به دست آمده، می توان مطرح نمود که ارتباط مثبت معناداری بین «مدیریت زمان» با مهارت های «فنی» اثربخشی مدیران، مشاهده می شود. بدین ترتیب که با افزایش «مدیریت زمان»، مهارت های «فنی» اثربخشی مدیران نیز افزایش می یابد و با کاهش آن، مهارت های «فنی»

اثربخشی مدیران نیز کاهش می یابد. با توجه به این نتایج بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های فنی مدیران رابطه وجود دارد و فرضیه صفر رد می شود.

فرضیه سوم: بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های انسانی مدیران رابطه وجود دارد.

جدول ۴- رگرسیون تک متغیری جهت پیش بینی مهارت های «انسانی» اثربخشی مدیران از طریق «مدیریت زمان»

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	میزان f	سطح معناداری
رگرسیون	۱۸۰۸/۳۶	۱	۱۸۰۸/۳۶	۱۱۶/۴۶	۰/۰۰۱
باقیمانده	۱۲۷۳/۱۹	۸۲	۱۵/۵۲		

براساس اطلاعات جدول شماره ۴ با توجه به میزان به دست آمده، می توان مطرح نمود که ارتباط معناداری بین «مدیریت زمان» با مهارت های «انسانی» اثربخشی مدیران در سطح $\alpha=0/01$ مشاهده می شود. به عبارتی دیگر توان پیش بینی مهارت های «انسانی» اثربخشی مدیران از طریق «مدیریت زمان» وجود دارد. از این رو، جهت شناسایی و تبیین ضریب رگرسیون، ضروری است تا جدول ضریب رگرسیون عنوان شود.

جدول ۴-۱- ضریب رگرسیون مرتبط با جدول شماره ۴

متغیر ملاک	متغیرهای پیش بینی کننده	میزان b	ضریب بتا	میزان t	سطح معناداری
مهارت های انسانی	مدیریت زمان	۰/۴۳	۰/۷۶	۱۰/۷۹	۰/۰۰۱

با توجه به ضریب رگرسیون تک متغیری با روش ورود هم زمان و هم چنین ضریب رگرسیون به دست آمده، می توان مطرح نمود که ارتباط مثبت معناداری بین «مدیریت زمان» با مهارت های «انسانی» اثربخشی مدیران، مشاهده می شود. بدین ترتیب که با افزایش «مدیریت زمان»، مهارت های «انسانی» اثربخشی مدیران نیز افزایش می یابد و با کاهش آن، مهارت های

«انسانی» اثربخشی مدیران نیز کاهش می یابد. باتوجه به این نتایج بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های انسانی مدیران رابطه وجود دارد و فرضیه صفر رد می شود.

فرضیه چهارم: بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های ادراکی مدیران رابطه وجود دارد.

جدول ۵- رگرسیون تک متغیری جهت پیش بینی مهارت های «ادراکی» اثربخشی مدیران از طریق «مدیریت زمان»

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	میزان f	سطح معناداری
رگرسیون	۱۳۴۶/۶۵	۱	۱۳۴۶/۶۵	۱۲۳/۲۲	۰/۰۰۱

دیگر توان پیش بینی مهارت های «ادراکی» اثربخشی مدیران از طریق «مدیریت زمان» وجود دارد. از این رو، جهت شناسایی و تبیین ضریب رگرسیون، ضروری است تا جدول ضریب رگرسیون عنوان شود.

با توجه به جدول فوق و با تأکید بر میزان به دست آمده، می توان مطرح نمود که ارتباط معناداری بین «مدیریت زمان» با مهارت های «ادراکی» اثربخشی مدیران در سطح $\alpha=0/01$ مشاهده می شود. به عبارتی

جدول ۵-۱- ضریب رگرسیون مرتبط با جدول شماره ۵

متغیر ملاک	متغیرهای پیش بینی کننده	میزان b	ضریب بتا	میزان t	سطح معناداری
مهارت های ادراکی	مدیریت زمان	۰/۴۰	۰/۷۸	۱۱/۱۰	۰/۰۰۱

های ادراکی مدیران رابطه وجود دارد. یافته های تحقیق که از طریق رگرسیون تک متغیری حاصل شده است نشان می دهد که ارتباط معناداری در سطح $\alpha=0/01$ بین مدیریت زمان و اثربخشی مدیران وجود دارد. هم چنین در خصوص سایر فرضیه ها و تحلیل استنباطی از اطلاعات جدول های ارائه شده می توان نتیجه گرفت که ارتباط معناداری در سطح $\alpha=0/01$ بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های فنی مدیران، بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های انسانی مدیران و همچنین بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های ادراکی مدیران وجود دارد. در بخش مبانی نظری و پیشینه مطالعاتی و مقایسه تطبیقی در زمینه رابطه مدیریت زمان و اثربخشی مدیران در مدارس، یافته های این پژوهش با تحقیقات و یافته های پژوهشگران و محققان داخلی، آتش پور (۱۳۷۶)، اسلامی (۱۳۷۴)، مهبودی (۱۳۸۵) و سلیمانی تپه سری (۱۳۸۴)، همچنین یافته های این پژوهش در تحقیقات پژوهشگران و محققان خارجی با یافته ها و نتایج یانگ و اکسیاولین (۲۰۰۹)، ناگل (۲۰۰۸)، انطباق دارد.

در تبیین پژوهش حاضر و از دیدگاه یافته های تحقیقاتی و پیشینه نظری در رابطه با مدیریت و اثربخشی مدیران در مدارس می توان گفت: مهارت های مدیریت زمان تأثیر اجتناب ناپذیری بر اثربخشی و

با توجه به ضریب رگرسیون تک متغیری با روش ورود هم زمان و هم چنین ضریب رگرسیون به دست آمده، می توان مطرح نمود که ارتباط مثبت معناداری بین «مدیریت زمان» با مهارت های «ادراکی» اثربخشی مدیران، مشاهده می شود. بدین ترتیب که با افزایش «مدیریت زمان»، مهارت های «ادراکی» اثربخشی مدیران نیز افزایش می یابد و با کاهش آن، مهارت های «ادراکی» اثربخشی مدیران نیز کاهش می یابد. با توجه به این نتایج بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های ادراکی مدیران رابطه وجود دارد و فرضیه صفر رد می شود.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر به منظور بررسی رابطه بین مدیریت زمان و اثربخشی مدیران در مدارس راهنمایی پسرانه منطقه بوستان و گلستان انجام شده است در این پژوهش ۴ فرضیه مطرح گردیده است. فرضیه نخست این بود که بین مدیریت زمان و اثربخشی مدیران رابطه وجود دارد. دومین فرضیه این بود که بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های فنی مدیران رابطه وجود دارد. سومین فرضیه این بود که بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت های انسانی مدیران رابطه وجود دارد. چهارمین فرضیه این بود که بین مدیریت زمان و اثربخشی مهارت

هم چنین افزودن ملاک برخورداری از مهارت مدیریت زمان جهت انتصاب مدیران در کلیه سطوح آموزشی می تواند در کار آمدی و اثربخش بودن عملکرد آنها مؤثر باشد.

یادداشت ها:

- 1- Parto
- 2- James. A
- 3- Lupos
- 4- Hechuan. S
- 5- Xiyaolin
- 6- Shang yang
- 7- leiaeyoin
- 8- Nagle. D
- 9- Douro
- 10- Moralesz
- 11- Clasens

منابع

- آتش پور، ح. و آقای، ا. (۱۳۸۶). *استراتژی های مدیریت اثربخش* (چاپ اول). تهران: انتشارات ارکان دانش.
- اسلامی، س. (۱۳۷۳). *مدیریت کاربردی وقت*. (چاپ اول). تبریز: انتشارات فرهنگی تبریز.
- افجه، ع. (۱۳۷۶). *مدیریت زمان در آموزش*. مجله صنعت و تجارت، مجله شماره ۱۸، ص ۳۵-۴۶.
- رضائیان، ع. (۱۳۶۹). *اصول مدیریت*. (چاپ اول). تهران: انتشارات سمت.
- سلیمانی تپه سری، ف. (۱۳۸۴). *تبیین رابطه بین میزان استفاده بهینه مدیران از مدیریت زمان و اثربخشی آنان در مدارس راهنمایی و متوسطه ناحیه ۲ ساری*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.
- مهبودی، م. (۱۳۸۵). *رابطه مهارت سازمانی مدیریت زمان و اثربخشی سازمانی مدیران مدارس متوسطه ناحیه ۲ شهر شیراز*. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی. دانشگاه شیراز

James. A. & Lobus. L. (2010). Exploring the relationship between time management skills and the academic achievement of African engineering students: A case study. *European Journal of Engineering Education*, 35(1), 79-89.

کارآیی مدیران و کارکنان داشته است و می تواند در بلند مدت از نظر صرفه جویی در منابع سود آور باشد. اثربخشی عملکرد مدیران، مستلزم استفاده از مهارت های مدیریتی است. عموماً توافق یافته های این پژوهش در تحقیقات پژوهشگران داخلی و تحقیقات خارجی بر این است که مدیران علاوه بر دانش و تجربه لازم است که از مهارت های ویژه ای نیز برخوردار باشند. یکی از این مهارت ها که توانایی تبدیل دانش به کنش به طوری که به یک عملکرد مطلوب منجر شود را دارد، مدیریت زمان است. ارتباط معنادار در سطح $a=0/01$ بین مدیریت زمان و مهارت های فنی، بیانگر آن است که مدیریت زمان می تواند در افزایش توانمندی هایی نظیر دانش، فنون و روش های برنامه ریزی، بودجه بندی، کنترل حسابداری، امور مالی کارگزینی، کارپردازی و غیره مؤثر باشد. هم چنین ارتباط معنادار در سطح $a=0/01$ بین مدیریت زمان و مهارت های انسان مدیران بیانگر آن است که مدیریت زمان می تواند در اثربخشی بیشتر مدیران در زمینه ایجاد محیط تفاهم و همکاری و انجام دادن کار به وسیله دیگران، فعالیت مؤثر به عنوان عضو گروه، درک انگیزه های افراد و تأثیرگذاری بر رفتار آنان مؤثر باشد. براساس شواهد ارائه شده در جدول (۵) و توجه به میزان ارتباط معنادار در سطح $a=0/01$ بین مدیریت زمان و مهارت های ادراکی می توان گفت که مدیریت زمان می تواند بر اثربخشی بیشتر مدیران در زمینه های نظیر توانایی ذهنی برای درک و تجزیه و تحلیل پیچیدگی های سازمان و فهم همه عناصر و اجزای تشکیل دهنده کار و فعالیت سازمانی به صورت یک کل واحد مؤثر باشد. نظر به اینکه مدیران آموزشی می بایست محیط آموزشی را بشناسند، روابط متقابل میان عوامل مختلف را درک کنند، اولویت های آموزشی را تشخیص دهند، تصمیمات مؤثر اتخاذ کنند و با اقدامات خود بهترین نتایج را عاید نظام آموزشی سازند. پیشنهاد می گردد واحدهای درسی با عنوان مدیریت زمان در دانشگاه ها و آموزش عالی و مراکز ضمن خدمت خصوصاً در رشته های مدیریت آموزشی تدریس گردد.

Nagel, D. (2008). Effects of time management instruction on adolescents' ability to self-manage time in a vocational setting, *Principal Leadership*, 8(7), 28-31.

Hechuan, S., & Xiaolin, Y. (2009). Survey the status quo of the student pressure and the relationship between their daily time management and their learning outcomes in three different types of higher secondary schools at Shenyang. *International Journal of Educational Management*, 23(6), 456-466.